

Január 18-ától tovább egyszerűsödik a tagállamközi követelésbehajtás

2017. január 18. napját követően a hitelezőknek lehetőségük van arra, hogy az ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzés formájában olyan biztosítási intézkedést kérhessenek, amely megakadályozza az adós által valamely tagállamban vezetett bankszámlán tartott pénzeszközöknek az átutalását vagy felvételét, amennyiben fennáll annak a kockázata, hogy ezen intézkedés nélkül a hitelező adóssal szembeni követelésének későbbi érvényesítése meghiúsul, vagy számottevően nehezebbé válik.

Az ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzés kibocsátása iránti kérelmet annál a tagállami bíróságnál kell előterjeszteni, amely bíróság az adós és a hitelező közötti jogviszony tekintetében joghatósággal rendelkezik. A kérelmet a 2016/1823 sz. bizottsági végrehajtási rendelet mellékletét képező formanyomtatványon kell előterjeszteni.

Fontos kiemelni, hogy ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzést csak tagállamközi ügyben lehet előterjeszteni. Tagállamközi ügynek kell tekinteni egyrészt azokat az eseteket, ha a számlazárolási végzés iránti kérelem ügyében eljáró bíróság az egyik tagállam területén van, míg a végzés által érintett bankszámlát egy másik tagállamban vezetik. Emellett tagállamközi ügynek kell tekinteni azokat az ügyeket is, ha a hitelező lakóhelye vagy székhelye az egyik tagállam területén van, míg a bíróság és a zárolandó bankszámla vezetésének helye egy másik tagállamban található. Erre tekintettel ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzés nem alkalmazható a számlazárolási végzés iránti kérelem ügyében eljáró bíróság székhelye szerinti tagállamban vezetett számlák zárolására, amennyiben a hitelező lakóhelye vagy székhelye szintén ebben a tagállamban van.

A kérelem előterjeszthetősége szempontjából két esetkört kell megkülönböztetni. A hitelező ilyen kérelmet nem csak az ügy érdemére vonatkozó eljárás során, vagy a követelés megfizetésére kötelező bírósági határozatnak vagy perbeli egyezségnek, közokiratnak a meghozatalát követően terjeszthet elő, hanem akkor is, ha a követelés érvényesítése vonatkozásában a hitelező az érdemi eljárást még nem indította meg. Mindkét esetben a hitelezőnek az ideiglenes számlazárolási kérelem előterjesztésekor kellően bizonyítani kell, hogy követelésének érvényesítése sürgős jogi védelmet igényel. Emellett a hitelezőnek azt is bizonyítani kell, hogy a számlazárolási végzés nélkül a jövőbeni bírósági határozat végrehajtása meghiúsulhat, vagy számottevően nehezebb lehet, mivel fennáll annak a valós kockázata, hogy mire a hitelező végre tudná hajtani a meglévő vagy jövőbeni bírósági határozatot, addigra az adós esetlegesen kimenti, elrejtji vagy megsemmisíti vagyoni eszközeit, vagy érték alatt, szokatlan mértékben vagy szokatlan módon értékesíti azokat. A bizonyítékok kapcsolódhatnak például az adósnak a hitelező követelésével kapcsolatban vagy a felek közötti valamely korábbi vita során tanúsított magatartásához, az adós hiteltörténetéhez, az adós vagyoni eszközeinek jellegéhez vagy az adós által tett, az eszközeit érintő közelmúltbeli lépésekhez.

Az ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzés hatékonysága annak meglepetés jellegében rejlik. Ez azt jelenti, hogy az adóst a zárolást megelőzően nem lehet tájékoztatni a hitelező számlazárolás iránti kérelméről, nem hallgatható meg a végzés kibocsátása előtt, valamint a végzésről annak végrehajtása előtt az adós nem értesíthető.

A jogalkotó ugyanakkor törekedett arra, az ügyfélegyenlőség elvét biztosítsa az eljárás során és ennek jegyében számos olyan szabályt ír elő az ideiglenes számlazárolási végzés kibocsátása vonatkozásában, amely az adós érdekét védi illetve a kérelemmel való visszaélés lehetőségét korlátozza. Ezek a szabályok közül a legalapvetőbb adós érdekét védő szabály, hogy a hitelezőnek biztosítékot kell nyújtania az ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzés kibocsátására irányuló kérelem előterjesztéskor abban az esetben, ha követelésével kapcsolatos érdemi eljárás megindítása előtt terjeszti elő az említett számlazárolási kérelmet vagy már megindította az érdemi eljárást, de még abban a bíróság nem hozott határozatot, illetve amelyben még a hitelező nem kötött perbeli egyezséget a követelése vonatkozásában. A biztosítéknyújtási kötelezettségtől ebben az esetben csak kivételesen tekinthet el a bíróság. Ilyen eset lehet, ha nagyon jó esélyei vannak a hitelezőnek, hogy követelésének helyt adjanak, de nincs elég forrása a biztosíték adására vagy ha a követelés összege alapján nem okozna különösebb veszteséget az adósnak a zárolás. Amennyiben viszont a hitelező a követelés érvényesítése vonatkozásában bírósági határozathoz, közokirathoz jutott vagy perbeli egyezséget kötött, úgy a biztosíték nyújtása nem kötelező, a biztosítéknyújtás szükségességéről a számlazárolás kérdésében határozatot hozó bíróság dönt. A biztosíték mindkét esetben az adott tagállam szabályozásától függően nemcsak letétbe helyezett pénzüsszeg, hanem garancia, bankgarancia és jelzálogjog is lehet.

A biztosíték mellett a visszaélések megakadályozása végett az 655/2014. sz. Európai Parlament és Tanácsi Rendelet előírja azt is, hogy amennyiben a hitelező még a követelés érdemi eljárásban történő érvényesítése előtt terjeszt elő kérelmet az ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzés kibocsátása vonatkozásában úgy a hitelező a kérelem előterjesztését követő 30 napon belül vagy a végzés kibocsátást követő 14 napon belül – a két időpont közül a későbbit figyelembe véve – kezdeményeznie kell a követelés érvényesítése vonatkozásában az ügy érdemére vonatkozó eljárás megindítását. Az ügy érdemére vonatkozó eljárás megindításának tényét pedig a hitelezőnek igazolnia kell annál a bíróságnál, ahol az ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzés kibocsátása vonatkozásában kérelmet terjesztett elő. Amennyiben a hitelező nem indítja meg a követelése érvényesítésével kapcsolatos érdemi eljárást, illetve azt nem igazolja határidőben, abban az esetben az ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzést vissza kell vonnia az elrendelő bíróságnak.

A fentiekben ismertetettek mellett az adós eljárásjogi helyzetét védő további szabályok közé tartozik, hogy a hitelező felelősséggel tartozik amennyiben a számlazárolási végzés következtében az adós által elszenvedett károk a hitelezőnek felróható okok miatt következtek be. A hitelező felróhatóságát az adósnak kell bizonyítani, de a 655/2014. sz. Európai Parlament és Tanácsi Rendeletben meghatározott esetekben a hitelező felelősségét vélelmezni kell, ami a bizonyítási teher megfordulásával jár együtt.

Az ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzés kibocsátásával kapcsolatban előfordulhat az az eset, hogy a végzés kibocsátásának feltételei fennállnak, és a hitelező okkal feltételezi, hogy az adós egy bizonyos tagállamban valamely banknál egy vagy több bankszámlával rendelkezik, de nem ismeri sem a bank nevét és/vagy címét, sem az IBAN-számot, a BIC-kódot vagy a bank azonosítását lehetővé tevő egyéb banki számot. Ilyenkor a hitelező számlainformációk beszerzésére irányuló kérelmet terjeszthet elő abban az esetben, ha a hitelező valamely tagállamban olyan végrehajtható bírósági határozathoz vagy közokirathoz, illetve olyan végrehajtható perbeli egyezségre jutott, amelynek értelmében az adós köteles megfizetni a hitelező követelését. Amennyiben a hitelező birtokában lévő bírósági határozat, perbeli egyezés vagy közokirat még nem hajtható végre a hitelező csak abban az esetben terjesztheti elő a számlainformációk beszerzésére irányuló kérelmét, ha a zárolandó összeg a

jelentőséggel bíró körülményeket figyelembe véve jelentős és a hitelező a bíróság előtt hitelt érdemlően bizonyítja, hogy a számlainformációkra sürgősen szükség van.

Fontos kiemelni, hogy csak olyan hitelintézeteknél vezetett bankszámlák vonatkozásában van helye ideiglenes számlazárolást elrendelő európai végzéssel történő zárolásnak, amelyek tevékenysége betétek vagy más visszafizetendő pénzeszközök nyilvános gyűjtése és hitelek saját néven történő nyújtása. Ugyanakkor többek között a monetáris hatóságként eljáró központi bankoknál vagy azok által vezetett számlák illetve az export- és beruházási projektek finanszírozásával, vagy fejlődő országbeli projektek finanszírozásával foglalkozó, illetve pénzügyi szolgáltatásokat nyújtó intézetek számlái sem zárolhatók.